

**slovenský jazyk
a literatúra**

A

abeceda *abecedy* abeceda**adresa** *adresy* adresa

adresa odosielateľa adresa pošiljaoca

adresát *adresáti* adresat**aforizmus** *aforizmy* aforizam**anekdota** *anekdoty* anegdota**antonymum** *antonymá* antonim**argument** *argumenty* argument**archaizmus** *archaizmy* arhaizam**autor** *autori* autor

B

bábka *bábky* lutka**bábkar** *bábkari* lutkar**bábkoherec** *bábkoherci* glumac-lutkar**báj** *báje* mit**bájka** *bájky* basna**balada** *balady* balada**báseň** *básne* pesma**básnická otázka** poetičko pitanje**bodka** *bodky* tačka

dve bodky dve tačkye

bodkočiarka *bodkočiarky* tačka i zarez

C

citoslovce *citoslovcia* uzvik

Č

čas *časy* vreme

budúci čas budúce vreme

minulý čas prošlo vreme

prítomný čas sadašnje vreme

časopis *časopisy* časopis

detský časopis dečji časopis

časovanie konjugacija**časovať** *časuje časujú* nedok. konjugirati**častica** *častice* rečka**čiarka** *čiarky* zarez**činohra** *činohry* drama**číslo** *čísla* broj

jednotné číslo jednina

množné číslo množina

číslovka *číslovky* broj

násobná číslovka množni broj

neurčitá číslovka neodređeni broj

radová číslovka redni broj

určitá číslovka određeni broj

základná číslovka osnovni broj

čitateľ *čitatelia* čitalac

D

dej *deje* radnja**dejstvo** *dejstvá* čin**dialóg** *dialógy* dijalog**diel** *diely* deo**diskusia** *diskusie* diskusija**divadlo** *divadlá* pozorište

bábkové divadlo lutkarsko pozorište

divák *diváci* gledalac**dĺžeň** *dĺžne* akcenat**dôraz** naglasak**dráma** drama**dramaturg** *dramaturgovia* dramaturg**dvojbodka** *dvojbodky* dve tačkye**dvojhláska** *dvojhlásky* dvoglasnik

E

e-mail, mejl *e-maily, mejly* e-mail**encyklopédia** *encyklopédie* enciklopedija**epika** epika**epiteton** *epiteta* epitet

F

film *filmy* film

H

hádanka *hádanky* zagonetka**herec** *herci* glumac**historizmus** *historizmy* istorizam**hláska** *hlásky* glas

slabikotvorné hlásky slogotvorni glasovi

hra *hry* predstava

divadelná hra pozorišna predstava

rozhlasová hra radio-drama

humor humor

CH

charakteristika *charakteristiky* karakteristika

I

ilustrácia *ilustrácie* ilustracija

ilustrátor *ilustratori* ilustrator
interpunkcia interpunkcija
interpunkčné znamienko znak interpunkcije
inzerát *inzeraty* oglas

J

jazyk *jazyky* jezik
národný jazyk narodni jezik
spisovný jazyk književni jezik
jazykoveda lingvistika

K

kapitola *kapitoly* poglavlje
kino *kiná* bioskop
knihá *knihy* knjiga
knížnica *knížnice* biblioteka
komédia *komédie* komedija
komiks *komiksy* strip
kompozícia *kompozície* kompozicija
vnútorná kompozícia unutrašnja kompozicija
komunikácia komunikacija
asertívna komunikácia asertívna komunikacija
efektívna komunikácia efikasna komunikacija

L

legenda *legendy* legenda
list *listy* pismo
súkromný list privatno pismo
úradný list službeni dopis
literatúra književnost
dobrodružná literatúra avanutristička književnost
literatúra faktu književno-naučne vrste dela
literatúra pre deti a mládež književnost za decu i omladinu
náučná literatúra naučna literatura
umelecká literatúra umetnička literatura
vedecko-fantastická literatúra naučno-fantastična književnost
vedecko-populárna literatúra naučno-popularna književnost
lyrika lirika

ľúbostná lyrika ljubavna lirika
prírodná lyrika naturalistička lirika
reflexívna lyrika reflektivna (misaona) lirika
spoločenská lyrika humanistička lirika

M

mäkčeň *mäkčene* znak za označavanje mekoće suglasnika
metafora *metafory* metafora
modlitba *modlitby* molitva
monológ *monológy* monolog
myšlienka *myšlienky* ideja
hlavná myšlienka glavna ideja

N

nadpis *nadpisy* natpis
nákres *nákresy* crtež
nárečie *nárečia* dijalekt
náuka *náuky* nauka
náuka o skladobnej rovine jazyka sintaksa
náuka o tvarovej rovine jazyka morfologija
náuka o významovej rovine jazyka semantika
náuka o zvukovej rovine jazyka fonetika
návod *návody* uputstvo
neurčitok *neurčitky* infinitiv
nonsens nonsens
noviny pomn. štampa

O

obrat *obraty* preokret
odsek *odseky* odeljak
opis *opisy* prikaz, opis
dynamický opis dinamičan prikaz
odborný opis stručni prikaz
opis obrázka opis slike
opis osoby opis lica
opis pracovného postupu opis radnog procesa
opis predmetu opis predmeta
statický opis statički opis
umelecký opis umetnički opis
oslovenie *oslovenia* oslovljavanje
osnova *osnovy* osnova

osoba *osoby* lice

ospravedlnenie *ospravedlnenia* izvinjenje

otáznik *otázniky* upitnik

oznam *oznamy* obaveštenje

oznámienie *oznámienia* obaveštenje

P

pád *pády* padež

pádové otázky padežno pitanje

personifikácia *personifikácie* personifikacija

pieseň *piesne* pesma

ľudová pieseň narodna pesma

populárna pieseň popularna pesma

písmeno *písmená* slovo

malé písmeno malo slovo

písané písmeno pisano slovo

tlačené písmeno štampano slovo

veľké písmeno veliko slovo

písmo *pisma* slova

plagát *plagáty* poster

podmet *podmety* subjekat

nevyjadrený podmet neiskazan subjekat

vyjadrený podmet iskazan subjekat

podstatné meno imenica

abstraktné podstatné meno apstraktna imenica

konkrétne podstatné meno konkretna imenica

nesklonné podstatné meno nepromenljiva imenica

neživotné podstatné meno imenica koja označava neživo biće, predmet ili pojavu

pomnožné podstatné meno pluralija tantum

vlastné podstatné meno vlastita imenica

všeobecné podstatné meno zajednička imenica

zvieracie podstatné meno imenica koja označava životinjsku vrstu

životné podstatné meno imenica koja označava živo biće

poézia poezija

pohl'adnica *pohl'adnice* razglednica

pomenovanie *pomenovania* imenovanje, nominacija

jednoslovné pomenovanie denominacija jednom rečju

nepriame pomenovanie indirektna denominacija

viacslovné pomenovanie denominacija sa više reči

združené pomenovanie združena denominacija

porekadlo *porekadlá* poslovice

poslušáč *poslucháči* slušalac

postava *postavy* lik

hlavná postava glavni lik

vedľajšia postava sporedni lik

povešť *povesti* priča, predanje

autorská povest' autorska priča

ľudová povest' narodna priča

poviedka *poviedky* pripovetka

pozdrav *pozdravy* pozdrav

pozvánka *pozvánky* pozivnica

pranostika *pranostiky* uzrečica, izreka

pravidlo *pravidlá* pravilo

pravidlo o rytmičkom krátení pravilo o ritmičkoj kontrakciji

pravopis pravopis

predložka *predložky* predlog

predmet *predmety* objekat

predpona *predpony* prefiks

neslabičná predpona neslogovni prefiks

slabičná predpona slogovni prefiks

priama reč upravni govor

príbeh *príbehy* radnja

prídavné meno pridev

akostné prídavné meno kvalitativan pridev

privlastňovacie prídavné meno prisvojni pridev

vzť'ahové prídavné meno odnosni pridev

príhovor *príhovory* govor

slávnostný príhovor svečani govor

prípona *prípomy* sufiks

prirovnanie *prirovnania* poređenje, upoređenje

príslovie *príslovia* poslovice

príslovka *príslovky* prilog

príslovka času prilog za vreme

príslovka miesta prilog za mesto

príslovka príčiny prilog za uzrok

príslovka spôsobu prilog za način

príslovkové určenie priloška odredba

príslovkové určenie času priloška odredba za vreme

príslovkové určenie miesta priloška odredba za mesto

príslovkové určenie príčiny priloška odredba za uzrok

príslovkové určenie spôsobu priloška odredba za način

prístavok *prístavky* apozicija

prísudok *prísudky* predikat

menný prísudok imenski predikat

slovesný prísudok glagolski predikat

privítanie doček, pozdravni govor

prívlastok *prívlastky* atribut

nezhodný prívlastok nekongruentni atribut

zhodný prívlastok kongruentan atribut

prízvuk *prízvuky* akcenat

hlavný slovný prízvuk glavni akcenat

próza *prózy* proza

R

recept *recepty* receptat

refrén *refrény* refren

reklama *reklamy* reklama

režisér *režiséri* režiser

riekanka *riekanky* razbrajalica

ľudová riekanka narodna razbrajalica

rod *rody* rod

mužský rod muški rod

stredný rod srednji rod

ženský rod ženski rod

román *romány* roman

biografický román biografski roman

detektívny román kriminalistički roman

dievčenský román devojački roman

dobrodružný román avanturistički

historický román istorijski roman

román vo forme denníka roman u obliku dnevnika

rozhlas radio

rozhovor *rozhovory* razgovor

telefonický rozhovor telefonski razgovor

rozlúčenie oproštaj, rastanak

rozprávač *rozprávači* pripovedač

rozprávanie *rozprávania* pripovedanje

rozprávanie s prvkami opisu pripovedanje u 3. licu

rozprávanie s využitím priamej reči pripovedanje u 1. licu

rozprávka *rozprávky* bajka

autorská rozprávka autorska bajka

filmová rozprávka filmska bajka

ľudová rozprávka narodna bajka

televízna rozprávka televizijska bajka

rozuzlenie *rozuzlenia* rasplet

rým *rýmy* rima, srok

obkročný rým obrljena rima

prerývaný rým isprekidana rima

striedavý rým ukrštena rima

združený rým parna rima

S

samohláska *samohlásky* samoglasnik

dlhá samohláska dugi suglasnik

krátka samohláska kratki suglasnik

scenár *scenáre* scenario

scenárista *scenáristi* scenarista

schéma *schémy* šema

silu hlasu jačina glasa

sklad *sklady* konstrukcija

prisudzovací sklad predikaciona konstrukcija

vetné sklady sintaksičke konstrukcije

skloňovanie deklinacija

skloňovať *skloňuje skloňujú* nedok. deklinirati

skratka *skratky* skraćenica

slabika *slabiky* slog

slohový postup stilski postupak

informačný slohový postup informacijski stilski postupak

opisný slohový postup opisni stilski postupak

rozprávací slohový postup pripovedački stilski postupak

výkladový slohový postup eksplikativni stilski postupak

sloveso *slovesá* glagol

neplnovýznamové sloveso nepunoznačni glagol

nezvratné sloveso nepovratni glagol

plnovýznamové sloveso punuznačni glagol
zvrtné sloveso povratni glagol

slovná zásoba fond reči

slovné spojenie spoj reči

ustálené slovné spojenie ustaljeni spoj reči

slovník *slovníky* rečník

frazeologický slovník frazeološki rečník

pravopisný slovník pravopisni rečník

slovník cudzích slov rečník stranih reči

synonymický slovník rečník sinonima

výkladový slovník jednojezični opisni rečník

slovný druh vrsta reči

ohybný slovný druh nepromenljiva vrsta reči

slovo *slová* reč

domáce slovo domača reč

jednovýznamové slovo jednoznačenjska reč

klúčové slovo ključna reč

nárečové slovo dijalektna reč

nespisovné slovo nestandardna reč

neutrálne slovo neutralna reč

nové slovo nova reč

odborné slovo stručna reč

odvođené slovo izvedena reč

slangové slovo slengovska reč

slovo cudzieho pôvodu reč stranog porekla

spisovné slovo književna reč

viacvýznamové slovo višeznačenjska reč

vybrané slovo izabrana reč, tj. reč koja sadrži epsilon

základové slovo osnovna reč

zastarané slovo zastarela reč

zložené slovo sastavljena reč

slovosled red reči

slovtvorný základ tvorbeno osnova

pisovateľ *pisovatelia* pisac

spodobovanie jednačenje po zvučnosti

spojka *spojky* veznik

spoluhláska *spoluhlásky* suglasnik

mäkká spoluhláska meki suglasnik

neznelá spoluhláska bezvučni suglasnik

obojaká spoluhláska suglasnik posle kojeg se može pisati „i“ i „y“

tvrdá spoluhláska tvrdi suglasnik

znelá nepárová spoluhláska zvučni neparni suglasnik

znelá spoluhláska zvučni suglasnik

spôsob *spôsoby* način

oznamovací spôsob indikativan

podmieňovací spôsob pogodbeni način

rozkazovací spôsob zapovedan način

správa *správy* poruka, vest

strofa *strofy* strofa

stupňovanie poređenje, komparacija

súvetie *súvetia* složena rečenica

synonymum *synonymá* sinonim

Š

štýl *štýly* stil

administratívny štýl administrativni stil

hovorový štýl razgovorni stil

jazykový štýl funkcionalni stil

náučný štýl naučni stil

publicistický štýl publicistički stil

rečnícky štýl retorički stil

umelecký štýl umetnički stil

T

televízia *televízie* televizija

téma *témy* tema

tempo *tempá* tempo

text *texty* tekst

umelecký text umetnički tekst

vecný text informativni tekst

tvár *tvary* oblik

jednoduchý tvar prost oblik

zložený tvar složen oblik

tykanie tikanje

Ú

úvaha *úvahy* rasprava

úvod *úvody* uvod

úvodzovka *úvodzovky* znak navoda

V

verš *verše* stih

voľný verš slobodan stih

veta *vety* rečenica

dvojčlenná veta dvočlana rečenica

holá veta neproširena rečenica

jednočlenná veta jednočlana rečenica
jednočlenná veta menná jednočlana rečenica u obliku imenskog izraza
jednočlenná veta slovesná jednočlana glagolska rečenica
jednoduchá veta prosta rečenica
opytovacia veta upitna rečenica
oznamovacia veta obaveštajna rečenica
rozkazovacia veta zapovedna rečenica
rozvitá veta proširena rečenica
uvádzacia veta uvodna rečenica
zvolacia veta uzvična rečenica
želacia veta željna rečenica
vetný člen rečenični član
hlavné vetné členy glavni rečenični članovi
vedľajšie vetné členy zavisni rečenični članovi
vid vid
dokonavý vid glagolski vid svršení
nedokonavý vid glagolski vid nesvršení
vizítka *vizítky* vizit karta
vokalizácia vokalizacija
vsuvka *vsuvky* umetnuta rečenica
vyčítanka *vyčítanky* razbrajalica
vykanie persiranje
výklad izlaganje
výkričník *výkričníky* uskličnik
výslovnosť izgovor, artikulacija

splývavá/viazaná výslovnosť slivanje/povezivanje glasova
vyvrcholenie vrhunac, kulminacija
vzor *vzory* primer

Z

zámeno *zámená* zamenica
opytovacie zámeno upitna zamenica
osobné zámeno lična imenica
osobné zámeno privlastňovacie prisvojna lična zamenica
osobné zámeno základné osnovna lična zamenica
ukazovacie zámeno pokazna zamenica
zápletka *zápletky* zaplet
zátvorka *zátvorky* zagrada
záver *závery* zaključak
zdrobnenina *zdrobneniny* deminutiv
zhoda podudarnost
zosobnenie oličenje
zoznam *zoznamy* imenik
telefónny zoznam telefonski imenik

Ž

životopis *životopisy* biografija
štruktúrovaný životopis strukturisana biografija

